

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันนี้ ถ้าจะพิจารณากันจริง ๆ มนุษย์มักจะเป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการแก่งแย่งชิงดี ความเห็นแก่ตัว การใช้อำนาจอันจะนำไปสู่ความขัดแย้ง ซึ่งความขัดแย้งเล็ก ๆ น้อย ๆ บางครั้งก็สามารถทำให้กลายเป็นความขัดแย้งที่ลุกลามจนกลายเป็นสงครามไปในที่สุด จากตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีต เราจะพบว่าสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดสงครามต่าง ๆ มากมายในโลก นับตั้งแต่ ชัยชนะของอิสลาม (ค.ศ. 622-732) สงครามครูเสด (ค.ศ. 1095-1270) สงครามร้อยปี (ค.ศ. 1335-1435) สงคราม 30 ปี (ค.ศ. 1618-1648) สงครามปฏิวัติในฝรั่งเศสและสงครามนโปเลียน (ค.ศ. 1783-1815) สงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1914-1920) สงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939-1945) และสงครามครั้งล่าสุดเมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1990 จากการรุกรานของประเทศอิรัก ที่มุ่งเข้ายึดอิสรภาพของประเทศคูเวต โดยอ้างเหตุผลว่า คูเวตขโมยน้ำมันจากอิรัก ทำให้ประเทศเล็ก ๆ อย่างคูเวต ไม่สามารถต่อสู้หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ของอิรักได้ ประเทศอิรักจึงได้ขอความช่วยเหลือไปยังสหประชาชาติและประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ซึ่งสหรัฐอเมริกาและชาติอื่น ๆ ต้องยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ ควินซี ไรท์ (Quincy Wright) ซึ่งสายหยุด เกิดผล และรุ่งธรรม ศุภธรรมรักษ์ (2532 : 92-95) สรุปไว้ว่า ระหว่างปี ค.ศ. 1480-1941 รวมเวลา 461 ปี ได้เกิดสงครามขึ้น 278 ครั้ง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1960 เกิดสงคราม 17 ครั้ง และระหว่างปี ค.ศ. 1969-1970 ได้เกิดกรณีขัดแย้งด้วยกำลังอาวุธ ซึ่งมีลักษณะเป็นการสงคราม แต่มิได้ประกาศสงครามตามกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งการปราบปรามการก่อความไม่สงบภายในประเทศ รวม 12 ครั้ง การขัดแย้งด้วยกำลังอาวุธดังกล่าวบางครั้งก็ยืดเยื้อและรุนแรงเป็นระยะเวลาานานกว่า 100 ปี เช่น สงครามใน

เวียดนาม เป็นต้น และในทุกวันนี้ยังมีประเทศที่เกิดการขัดแย้งกันด้วยสาเหตุต่าง ๆ อยู่ถึง 45 ประเทศ หรือประมาณ 1 ใน 4 ของประเทศทั้งหมดในโลก ทำให้ประชากรโลกสูญเสียชีวิตไปแล้วถึง 5 ล้านคน บรรดากรณีพิพาททั้งหลายที่ดำเนินการอยู่นั้นเกิดขึ้นในเอเชีย 10 ประเทศ ตะวันออกกลาง 10 ประเทศ แอฟริกา 10 ประเทศ ลาตินอเมริกา 6 ประเทศ และยุโรป 3 ประเทศ ซึ่งผลกระทบจากสงครามในคริสต์ศตวรรษที่ 20 นี้ จำนวนการตายก่อนกำหนดของประชากรนั้นเป็นผลโดยตรงจากสงครามประมาณ 80 ถึง 100 ล้านคน ในจำนวนนี้ 50 ล้านคน ตายในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่กลับเป็นที่น่าสังเกตว่า ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมา เมื่ออาวุธเจริญขึ้นในสงครามโลกครั้งที่ 2 ปรากฏว่า ทหารในสนามรบกลับตายน้อยลง โดยลดจากร้อยละ 25 เหลือเพียงร้อยละ 6 แต่จำนวนพลเรือนกลับตายเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลทำให้สูญเสียทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก จากตัวอย่างดังกล่าว เพื่อลดปัญหาที่จะตามมาในทุก ๆ ด้าน หรือแม้ว่าในบางครั้งอาจจะต้องทำสงคราม แต่สงครามที่กระทำส่วนมากก็เพื่อสันติภาพที่จะตามมาในภายหลัง ประชุมสุข อาชวอาร์ง (2519 : 114) ได้กล่าวว่า สันติภาพเป็นยอดปรารถนาของประชาชนทุกหมู่เหล่า ทุกแห่งหนและทุกเวลา ตั้งแต่เริ่มประวัติศาสตร์ทีเดียว หรือจากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (2484 : 33) ที่ว่า "แม้หวังตั้งสงบ จงเตรียมรบไว้พร้อมสรรพ" ซึ่งตรงกับคติพจน์ของชาวตะวันตกว่า "If you want peace prepare for war" หรือจากพุทธวจนะของพระพุทธเจ้าที่ทรงใช้สันติวิธี ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการขัดแย้งหรือเกิดสงครามขึ้นต่อไป มนุษย์ทุกคน จึงควรมีหน้าที่ช่วยกันรักษาความสงบให้บังเกิดแก่ประชาชนชาวโลกให้อยู่ได้นานที่สุด นั่นคือ ทุกคนควรพยายามสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นบนโลกของเรา

สันติภาพหรือ peace นั้น โดยทั่วไปเรามักมองว่า เป็นกิจการระหว่างประเทศในภาวะที่ไม่มีสงคราม ด้วยความเข้าใจเช่นนี้ มนุษย์จึงมักเห็นคุณค่าของสันติภาพสูงยิ่งในขณะที่เกิดสงคราม หรือเมื่อสงครามเลวร้ายขึ้นใหม่ ๆ หรือระยะที่สงครามมีอันตรายมากในประวัติศาสตร์ เราจะพบว่า เมื่อเลวร้ายสงครามใหญ่ ๆ ทั้งหลาย มนุษย์จะพยายามทำให้แน่ใจว่าจะไม่มีใครมาทำลายสันติภาพ มักจะมีความพยายามไม่ให้เกิดสาเหตุที่ทำให้เกิดสงครามอีก พยายามที่จะ

ให้มีการแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยสันติวิธี แต่ความจริงแล้ว สันติภาพที่แท้จริงนั้นมีความหมายมากกว่าการที่ไม่มีสงครามเท่านั้น

จัวชัชย วิสุทธีมงคล (2529 : 78) กล่าวว่า สันติภาพมิใช่เป็นเพียงเรื่องของการกระทำให้มนุษย์หยุดรบกัน สงครามและสันติภาพเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและเกี่ยวพันกับสภาวะการแผ่ต่าง ๆ มากมายของชีวิต สังคมและประเทศชาติ สมมติว่าชาติต่าง ๆ ตกลงเช่นลัญญาสงบศึกกันได้ ก็ยังมีข้อสงสัยว่า มนุษย์จะอยู่กันอย่างสันติหรือไม่ ท่ามกลางปัญหาอื่น ๆ อีกมากมายที่กดดันมนุษย์อยู่ เช่น สภาพเศรษฐกิจ ปัญหาความอดอยาก การต่อสู้แย่งชิงอำนาจทางการเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากไม่ได้รับการแก้ไข และปล่อยให้คงอยู่ต่อไป ก็จะเปลี่ยนภาวะของสันติภาพกลับไปสู่สงครามอีก

สภาหลักสูตรและการสอนของโลก (World Council of Curriculum and Instruction) (อ้างจาก ประชุมสุข อวาชอรุง 2528 : 115) ได้ทำการวิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับคำสันติภาพอย่างพิสดารในการประชุมวิชาการโลก (World Conference) ที่ประเทศอังกฤษในปี ค.ศ. 1975 ได้อธิบายว่า สันติภาพเป็นศัพท์ที่ใช้กับความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้หลายระดับด้วยกัน แต่ละระดับให้มโนทัศน์ผันแปรไปจากกัน องค์การนี้ได้วิเคราะห์ออกเป็น 9 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. สันติภาพภายในบุคคล (Intrapersonal peace) คือ สภาพที่ไม่มี ความขัดแย้งในตัวเอง คือ ผู้ที่มีจิตใจสงบสุข (peace of mind)
2. สันติภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal peace) คือ สภาพที่ไม่มี ความขัดแย้งระหว่างบุคคล
3. สันติภาพภายในหมู่คณะ (Intragroup peace) คือ สภาพที่ไม่มี ความขัดแย้งภายในหมู่คณะ
4. สันติภาพระหว่างหมู่คณะต่าง ๆ (Intergroup peace) คือ สภาพที่ไม่มี ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน

5. สันติภาพภายในเผ่าพันธุ์ (Intraracial peace) คือสภาพที่ไม่มี ความขัดแย้งภายในแต่ละเผ่าพันธุ์
6. สันติภาพระหว่างเผ่าพันธุ์ (Interacial peace) คือ สภาพที่ไม่มี ความขัดแย้งระหว่างเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ต่อกันและกัน
7. สันติภาพภายในประเทศชาติ (Intranational peace) คือสภาพที่ ไม่มี ความขัดแย้งกันภายในชาติหนึ่ง ๆ
8. สันติภาพระหว่างประเทศชาติ (International peace) คือ สภาพที่ ไม่มี ความขัดแย้งกันระหว่างประเทศชาติต่าง ๆ
9. สันติภาพของโลก (World peace) สภาพของโลกทั้งโลกเป็นปกติสุข ปราศจากสงคราม ความขัดแย้ง และมีความยุติธรรม

จากรายงานของสภาการพัฒนาลูกสูตร (Report To The Curriculum Development Council) (The Catholic Education Office : 75-76) กล่าว ถึง มโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า สันติภาพ โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น คือ

1. มโนทัศน์ในเรื่องเอกลักษณ์ของมนุษย์ที่ต้องการความมั่นคงทางจิตใจ
2. มโนทัศน์ในเรื่องของความเป็นเพื่อน ความเห็นอกเห็นใจกัน
3. มโนทัศน์ในเรื่องของความร่วมมือกัน และการไว้วางใจกัน
4. มโนทัศน์ในเรื่องของการประนีประนอมและการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง
5. มโนทัศน์ในเรื่องของความงามทางธรรมชาติ ทางภาษา ศิลป วัฒนธรรม ต่าง ๆ

สันติภาพเป็นเรื่องสำคัญที่บุคคลจำนวนมาก หน่วยงานหลายแห่ง เริ่มให้ความสนใจ โดยทางยูเนสโก มีจุดมุ่งหมายสำคัญของโครงการใหญ่ที่ 13 ว่าด้วยสันติภาพ ความเข้าใจอันดี ระหว่างชาติ สิทธิมนุษยชน และสิทธิของประชาชนนั้นก็เพื่อสนับสนุนให้เกิดการขบคิดประเด็น ต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่สันติภาพ โดยศึกษาและขบคิดทางปรัชญาและศีลธรรม เพื่อใช้แนวคิดเชิง ประวัติศาสตร์ช่วยอธิบายให้กระจ่างแจ้งขึ้นว่า อะไรคือสาเหตุของความขัดแย้ง และอธิบาย

การตีความในเรื่องนี้ด้วย (วิชา นุญญัตต์คดี 2528 : 111) ซึ่งก่อนหน้าที่จะมีการประชุม ว่าด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างน้ำใจแห่งความรักสันติที่ปารีส ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1980 ยูเนสโกเองได้เริ่มโครงการโรงเรียนในเครือข่ายเพื่อส่งเสริมสันติภาพ และความเข้าใจอันดีระหว่างชาติในปี พ.ศ. 2496 โรงเรียนในโครงการทั่วโลกนี้ได้เข้าร่วมโครงการสอนเรื่องต่าง ๆ มากมาย ทั้งในส่วนที่จัดในชั้นเรียน และในส่วนที่เกี่ยวกับชุมชนรอบข้าง ทั้งในรูปแบบของสาขาวิชาในหลักสูตรและของกิจกรรมนอกหลักสูตร ทั้งนี้ก็เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์ใหญ่ของยูเนสโกที่มุ่งหวังจะปลูกฝังความคิด และเผยแพร่การกระทำที่จะขจัดสงครามที่เริ่มต้นในจิตใจของมนุษย์ โดยผ่านการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2525 มีการประชุมข้ามสาขาวิชาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการสอน เรื่อง ความเข้าใจระหว่างนานาชาติ สันติภาพ การลดกำลังรบ และสิทธิมนุษยชน ที่จัดในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอให้มีการจัดทำโครงการสอนปัญหาโลก เพื่อทำการทดลองและวิจัยผลในโรงเรียน ในเครือข่ายของยูเนสโกทั่วโลก โดยเลือกเน้นเฉพาะปัญหาโลกสามเรื่อง คือ ปัญหาสิทธิมนุษยชน การลดกำลังอาวุธ และการจัดระเบียบเศรษฐกิจระหว่างประเทศใหม่ ปัญหาสองเรื่องหลังผูกพันกับสิทธิมนุษยชนอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นเรื่องของสิทธิขั้นมูลฐานของคนที่จะมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย และมีความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจระดับโลก

การทดลองครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่นำปัญหาโลกที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดยตรงมาศึกษาและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และได้รับความสนใจเข้าร่วมในโครงการจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนี้คือ ในแถบเอเชีย (อินเดีย ฟิลิปปินส์ และไทย) ในยุโรป (เชโกสโลวะเกีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และสหราชอาณาจักร) ในอเมริกาใต้ (อาร์เจนตินา ชิลี และโคลัมเบีย) และในแอฟริกา (มอริเตเนีย)

สำหรับในประเทศไทย โรงเรียนที่เข้าร่วมในการทดลองและวิจัยมี 7 โรงเรียน คือ สตรีมหานฤจาราม สวนกุหลาบวิทยาลัย โยธินบูรณะ สามเสนวิทยาลัย สวนกุหลาบนนทบุรี ดิเรกศึกษา และสาธิตวิทยาลัยครุพระนคร โดยเริ่มต้นเดือน มีนาคม 2525 ใช้เวลา 1 ปี

แนวคิดหนึ่งในการเสริมสร้างสันติภาพนั้น จะเริ่มสร้างที่ตัวบุคคลหรือปัจเจกชน และเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยสร้างสันติภาพในบุคคล ก็คือ การศึกษา เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้มีเหตุผล มีความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างมวลมนุษย์ การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเตรียมสร้างเสริมสันติภาพในสังคม การศึกษาที่พึงประสงค์ หมายถึง การสร้างเสริมความรู้ ความคิด ทักษะ ให้คนรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหา และเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น โดยกลมกลืนกับธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2518 : 4)

ในขณะเดียวกัน การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านการใช้ภาษาไทย หลักภาษาไทย และวรรณคดีไทย เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้นี้ไปใช้เป็นพื้นฐานที่จะศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2523 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าทางภาษาไทยไว้ว่า "ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษา และเสาะแสวงหาความรู้ในสรรพวิทยาการสาขาต่าง ๆ" ดังนั้นนอกจากผู้เรียนจะเกิดความรู้จากการเรียนวิชาภาษาไทยแล้ว ยังควรสามารถนำความรู้ภาษาไทยไปใช้ในวิชาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลง เพื่อเตรียมตัวมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

สุจริต เพียรชอบ (2530 : 154-155) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ครูภาษาไทยมองเห็นรูปแบบที่จะจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ดังนี้

"การสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพดีนั้น นอกจากจะมีการสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา และทักษะต่าง ๆ ในสาขาวิชาภาษาไทยด้วยกันเองแล้ว ควรที่จะได้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ อีกด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนมีความหมายแก่นักเรียนยิ่งขึ้น"

จากแนวทางดังกล่าว การสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ ดังนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นวิธีการที่จะสามารถนำแนวทางเรื่องสันติภาพมาสร้างเสริมให้นักเรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าประโยชน์ของสันติภาพ เพื่อสร้างแนวทางอันสุขสงบ ให้แก่ประชากรในโลกนี้ต่อไป

จิตต์นิภา ศรีไสย (2528 : 133) กล่าวว่า ในวรรณคดีเองจะมีรสสงบ หรือ คานติรส แทรกอยู่ในตัวเองทุกเรื่อง จึงอาจกล่าวได้ว่า วรรณคดีของไทย นอกจากจะให้ สุนทรียรสแล้ว ยังเป็นวรรณคดีเพื่อสันติอีกด้วย หรือการใช้ตัวละครในวรรณคดีเป็นตัวอย่าง บุคคลที่รู้จักใช้ปัญญาแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นโครงสร้างและเนื้อหาของวรรณคดีอย่างหนึ่ง เช่น ใน เรื่องสามก๊ก หลังจากทำสงครามอันยาวนาน ตัวละครแต่ละตัวจะเริ่มพบว่า การแก้ปัญหาด้วยการ ใช้กำลังไม่ใช่ทางออกที่ดีที่สุดในการดำเนินชีวิต จึงกลับหันมาหาวิธีแก้ปัญหาที่ดี คือ การ แก้ปัญหาด้วยสันติวิธี หรือแม้กระทั่งเรื่อง มหาภารตะ และรามายณะ ก็แฝงไว้ด้วยปรัชญาและ ข้อคิดที่ เบื้องหลังของความวุ่นวายและสงครามนั้น ก็คือ ความต้องการความสงบและสันติเป็น ส่วนใหญ่ ในวรรณคดีไทยส่วนมากมักจะแทรกคติทางพระพุทธศาสนา เพื่อกล่อมเกล่าจิตใจของ บุคคล และมุ่งความสงบและสันติภาพแม้ในสุภาษิตพระร่วงบางตอนก็มาจากศาสนธรรม ซึ่งมุ่ง สอนให้มวลมนุษยชาติกระทำความดี เมตตา เพื่อให้ได้มาซึ่งความสงบ และสันติภาพของ ปวงชน

จากประโยชน์และคุณค่าของสันติภาพเช่นนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญและ ความจำเป็นที่จะวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย เพื่อให้ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา มองเห็นคุณค่าความสำคัญของสันติภาพ และเพื่อเป็นแนว ทางในการศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทยได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพที่ปรากฏ ในหนังสือเรียนภาษาไทย 3 เล่ม ได้แก่ หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 เล่ม 2 และเล่ม 3

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะวิเคราะห์เรื่องสันติภาพ ตามแนวมโนทัศน์ 5 ประเด็น คือ มโนทัศน์ในเรื่องเอกลักษณ์ของมนุษย์ที่ต้องการความมั่นคงทางจิตใจ มโนทัศน์ในเรื่องของความ เป็นเพื่อน และความเห็นอกเห็นใจกัน มโนทัศน์ในเรื่องของความร่วมมือกันและการไว้วางใจกัน มโนทัศน์ในเรื่องของการประนีประนอมและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง มโนทัศน์ในเรื่องของ ความงามตามธรรมชาติ ทางภาษา วัฒนธรรมต่าง ๆ เฉพาะในหนังสือเรียนภาษาไทย ทักษะ สัมพันธ์เล่ม 1-3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นหนังสือเรียนภาษาไทยวิชาบังคับ ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยมีเนื้อเรื่องทั้งหมด จำนวน 53 เรื่อง ตามระดับชั้น ดังนี้

มัธยมศึกษาปีที่ 1	จำนวน	17	เรื่อง
มัธยมศึกษาปีที่ 2	จำนวน	18	เรื่อง
มัธยมศึกษาปีที่ 3	จำนวน	18	เรื่อง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. สันติภาพ หมายถึง สภาพความสงบ ไม่มีความขัดแย้ง และแนวทางต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความสงบอย่างมีหลักการและเหตุผล รวมทั้งการรู้จักสิทธิ หน้าที่ มีวินัยในตนเอง และหมั่นคุณะ
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ หมายถึง หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยที่ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ใช้เป็นหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย บังคับตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีทั้งหมด 3 เล่ม คือ หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 เล่ม 2 และ เล่ม 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบเนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะ-
สัมพันธ์ เล่ม 1-3
2. ช่วยกระตุ้นให้ครูภาษาไทยเห็นความสำคัญของสันติภาพ และประโยชน์ของ
สันติภาพรวมถึงการสร้างจิตสำนึกในคุณค่าของสันติภาพให้แก่นักเรียนด้วย
3. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย